

**Wymagania edukacyjne z przedmiotu Edukacja dla bezpieczeństwa
dla klasy I szkoły ponadpodstawowej**

Temat (rozumiany jako lekcja)	Wymagania na ocenę dopuszczającą	Wymagania na ocenę dostateczną	Wymagania na ocenę dobrą	Wymagania na ocenę bardzo dobrą	Wymagania na ocenę celującą
1. Lekcja organizacyjna	Uczeń: – zna zasady pracy na zajęciach oraz kryteria oceniania (PZO).	Uczeń: – zna zasady pracy na zajęciach oraz kryteria oceniania (PZO).	Uczeń: – zna zasady pracy na zajęciach oraz kryteria oceniania (PZO).	Uczeń: – zna zasady pracy na zajęciach oraz kryteria oceniania (PZO).	Uczeń: – zna zasady pracy na zajęciach oraz kryteria oceniania (PZO).
Dział I. Bezpieczeństwo państwa					
1.1. Polityczne i militarne warunki bezpieczeństwa państwa	Uczeń: – wymienia rodzaje bezpieczeństwa, – wskazuje i omawia poszczególne ogniwa systemu obronności RP, – wskazuje czynniki zagrażające bezpieczeństwu państwa, – rozróżnia zagrożenia czasu pokoju i czasu wojny.	Uczeń: – rozumie pojęcia: polityczne i militarne warunki bezpieczeństwa, – wymienia i uzasadnia geopolityczne, militarne i gospodarcze aspekty bezpieczeństwa państwa, – zna i wymienia zadania parlamentu, prezydenta, rady ministrów w dziedzinie obronności, -rozumie istotę oraz zna elementy składowe systemu bezpieczeństwa, jego poszczególne instytucje, charakter	Uczeń: – rozumie istotę problemu bezpieczeństwa, – zna i charakteryzuje podstawowe pojęcia związane z bezpieczeństwem państwa, – wymienia strategiczne cele bezpieczeństwa politycznego państwa.	Uczeń: – wskazuje i omawia poszczególne ogniwa systemu obronności Rzeczypospolitej Polskiej, – identyfikuje wyzwania dla bezpieczeństwa indywidualnego i zbiorowego, kategoryzuje je, przypisuje właściwe znaczenie w kontekście bezpieczeństwa.	Uczeń: – wymienia zadania podsystemu pozamilitarnego – potrafi omówić Wymienić i uzasadnić geopolityczne, militarne i gospodarcze aspekty bezpieczeństwa państwa.

		związków między nimi.			
1.2. Zarządzanie kryzysowe	Uczeń: – rozróżnia zagrożenia czasu pokoju, – zna przykłady zarządzeń, jakie mogą wydać władze w związku z kryzysem.	Uczeń: – orientuje się w podstawowych zasadach zarządzania kryzysowego i rozumie jego istotę, – wyjaśnia znaczenie pojęcia siatka bezpieczeństwa i infrastruktura krytyczna.	Uczeń: – dokonuje analizy i omówienia wybranych zjawisk społecznych (stany nadzwyczajne: stan wojenny, stan wyjątkowy, stan klęski żywiołowej).	Uczeń: – wymień etapy zarządzania kryzysowego, – omawia system zarządzania kryzysowego na poszczególnych szczeblach administracyjnych.	Uczeń: – przygotowuje informacje dotyczące stanów nadzwyczajnych ogłoszonych w Polsce w XX wieku.
1.3 Siły Zbrojne RP. Formacje służb mundurowych	Uczeń: – potrafi wyjaśnić, czym są Siły Zbrojne i jakie są ich zadania.	Uczeń: – omawia zadania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, – wie, kto kieruje Siłami Zbrojnymi w czasie pokoju i w czasie wojny.	Uczeń: – omawia zadania, struktury oraz przykładowe uzbrojenie i wyposażenie Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, – zna i wymienia nazwy formacji służb mundurowych (w tym Obrony Terytorialnej) zapewniających bezpieczeństwo państwa oraz wyjaśnia zadania tych służb.	Uczeń: – omawia podział i zadania jednostek wchodzących w skład Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.	Uczeń: – przygotowuje prezentację dotyczącą uzbrojenia i wyposażenia wszystkich rodzajów Sił Zbrojnych RP, – zdobywa z różnych źródeł informacje na temat misji pokojowych, w których biorą udział SZ RP.
1.4 Powinności obronne obywateli	Uczeń: – wymienia powinności obronne obywateli, – wymienia	Uczeń: – wie, w jakich sytuacjach obywatel może być powołany do Sił Zbrojnych RP,	Uczeń: – zna i określa zakres działania wybranych organizacji proobronnych, np.: Liga	Uczeń: – wymienia i omawia zadania obronne, które można realizować w czasie	Uczeń: – przygotowuje prezentację multimedialną na temat historii, zadań,

	konstytucyjne obowiązki obywatela.	<ul style="list-style-type: none"> – rozumie pojęcia: świadczenie osobiste i świadczenie rzeczowe, – omawia obowiązki obywatela wobec ojczyzny, – wyjaśnia, czym jest powszechny obowiązek obrony. 	<p>Obrony Kraju, Polski Związek Strzelecki „Strzelec”,</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia i omawia powinności obronne obywateli RP. wymienia i omawia formy powszechnego obowiązku obrony, – zna i wymienia nazwy formacji mundurowych państwa oraz wyjaśnia rolę i zadania tych służb w systemie bezpieczeństwa państwa. 	<p>pokoju,</p> <ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia konieczność uczestnictwa w ćwiczeniach samoobrony na wypadek działań wojennych, – zna pojęcia: żołnierz rezerwy, ryczałt. 	<p>struktury organizacyjnej Ligi Obrony Kraju, uczeń przygotowuje prezentację multimedialną na temat powstania, zadań oraz osiągnięć kulturalnych Związku Strzeleckiego „Strzelec”.</p>
--	------------------------------------	---	---	---	---

Dział II. Ochrona ludności i obrona cywilna

2.1 Międzynarodowe prawo humanitarne	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia podstawowe zasady Międzynarodowego Prawa Humanitarnego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wie, czym jest umowa międzynarodowa, – wymienia zadania Międzynarodowego Komitetu Czerwonego Krzyża, – wymienia zadania Konwencji Genewskiej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wie, kim był Henry Dunant, – omawia założenia Konwencji Genewskiej, – wymienia najważniejsze dokumenty Międzynarodowego Prawa Humanitarnego, – omawia postanowienia konwencji Haskiej z 1954 roku. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia konieczność utworzenia Międzynarodowego Prawa Humanitarnego, – omawia najważniejsze dokumenty Międzynarodowego Prawa Humanitarnego, – wie, kim jest kombatant w myśl MPH. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapoznaje się z wybranym przez siebie tekstem MPH i go prezentuje, – odnajduje w swojej okolicy budynki oznaczone symbolami ochrony ogólnej lub specjalnej, – omawia zbrodnie ludobójstwa XX wieku.
---	--	---	---	---	---

2.2. Ochrona ludności	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wie, czym jest System PRM oraz KSRG. – wymienia zadania Państwowej Straży Pożarnej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia rolę i zasady funkcjonowania KSRG, Państwowej Straży Pożarnej oraz Państwowego Ratownictwa Medycznego. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia i charakteryzuje ochotnicze służby oraz podmioty ratownicze, takie jak: OSP, GOPR, TOPR, WOPR. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jakim celu został powołany system PRM, – omawia, w jakich sytuacjach korzystamy z pomocy LPR. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje materiały dotyczące historii OSP, TOPR, GOPR, WOPR.
2.3 Obrona cywilna. Alarmowanie i informowanie ludności	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia zadania Obrony Cywilnej, – wie, jak zachować się w sytuacji zagrożenia, – rozpoznaje sygnały alarmowe, – wie, jakie urządzenia wykorzystuje się do ogłaszania i odwoływania alarmów, – wyjaśnia zasady właściwego zachowania się w sytuacji uruchomienia sygnałów alarmowych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia podstawowe dokumenty ONZ regulujące funkcjonowanie Obrony Cywilnej w świecie, – zna rodzaje alarmów i komunikatów ostrzegawczych, – omawia zadania Obrony Cywilnej, – omawia sposoby ogłaszania i odwoływania alarmów, – wymienia miejsca ukrycia się po ogłoszeniu poszczególnych alarmów. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia podstawy prawne funkcjonowania ochrony ludności i Obrony Cywilnej w Rzeczypospolitej Polskiej, – omawia zasady postępowania po ogłoszeniu alarmu, – przedstawia procedury postępowania po ogłoszeniu zagrożeń. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia cele ostrzegania ludności przed zagrożeniami, – ustala liczbę i lokalizację syren alarmowych w swojej miejscowości lub jej pobliżu, – wie, że sprawne działanie systemu alarmowania informowania przeciwdziała panice. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje prezentację multimedialną przedstawiającą system ostrzegania przed zagrożeniami.
2.4 Ewakuacja ludności, środków	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia rodzaje 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia zadania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi ewakuować

materiałowych oraz zwierząt	odpowiednio zachować się w czasie ewakuacji, – zna pojęcie: samoewakuacja, – wie, w jaki sposób przygotować się do ewakuacji, – zna drogi ewakuacyjne w szkole, – wskazuje drogi ewakuacji w szkole.	ewakuacji, – zna i omawia zasady zachowania się ludności po ogłoszeniu ewakuacji, – potrafi zaplanować samoewakuację, – wie, jakie są cele ewakuacji mienia, – omawia zasady ewakuacji ludności i zwierząt z terenów zagrożonych.	polega ewakuacja I, II i III stopnia, – opracowuje listę rzeczy, które należy zabrać w przypadku ewakuacji, – omawia czynności, które należy wykonać po ogłoszeniu ewakuacji, – wyjaśnia, w jakiej sytuacji dokonuje się ewakuacji mienia, – wyznacza strefę bezpieczeństwa	władz lokalnych oraz odpowiednich służb podczas ewakuacji, ludności w żywność i wodę, w sytuacji zagrożenia, – zna zasady ewakuacji z budynku szkoły.	się w trybie nagłym, – wyjaśnia zasady zaopatrzenia ewakuowanej – uzasadnia potrzebę przeciwdziałania panice, – omawia rolę różnych służb i innych podmiotów, uzasadnia znaczenie bezwzględnego stosowania się do ich zaleceń.
------------------------------------	--	---	---	--	---

Dział III. Działania ratownicze w sytuacjach nadzwyczajnych

3.1. Pożary	Uczeń: – zna źródła powstawania pożarów, – wie, jak zachować się podczas pożaru, – zna numery alarmowe do poszczególnych służb ratunkowych, – uzasadnia znaczenie przeciwdziałania panice i podporządkowania się poleceniom służb ratowniczych.	Uczeń: – charakteryzuje zagrożenia pożarowe w domu, w szkole i w najbliższej okolicy, – potrafi właściwie powiadomić służby ratunkowe o pożarze, – wyjaśnia, jak gasić płonącą odzież na człowieku oraz olej na patelni.	Uczeń: – wymienia elementy trójkąta spalania, – zna i omawia wybrane znaki przeciwpożarowe, – wymienia rodzaje i zasady użycia podręcznego sprzętu gaśniczego, – potrafi dobrać odpowiedni rodzaj środka gaśniczego w zależności od rodzaju pożaru,	Uczeń: – wymienia sposoby zapobiegania pożarom, – omawia zasady właściwego reagowania podczas pożaru, – opisuje sposób obsługi gaśnic i hydrantu wewnętrznego, – wymienia podręczny sprzęt gaśniczy, – potrafi wyjaśnić, w jaki sposób powinna przebiegać ewakuacja z budynku szkoły na wypadek pożaru.	Uczeń: – przygotowuje pełną listę służb i instytucji w okolicy, do których można zwrócić się o pomoc w sytuacji zagrożenia,
--------------------	---	---	---	--	--

<p>3.2. Wypadki komunikacyjne</p>	<p>Uczeń: – wymienia najczęstsze przyczyny wypadków komunikacyjnych, – zna sposób zabezpieczenia miejsca zdarzenia, – opisuje obowiązki pieszego i kierowcy w zakresie zachowania się na drodze w momencie przejazdu karetki pogotowia lub innego pojazdu z włączonymi sygnałami uprzywilejowania.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia różnicę pomiędzy kolizją a wypadkiem, – wie, w jaki sposób zapewnić bezpieczeństwo ratownikowi, poszkodowanym i świadkom zdarzenia.</p>	<p>Uczeń: – potrafi omówić sytuacje wymagające ewakuacji z pojazdu, – potrafi zademonstrować technikę ewakuacji z pojazdu, – potrafi zapewnić bezpieczeństwo ratownikowi, poszkodowanym i świadkom zdarzenia.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia znaczenie tunelu ratowniczego, – zna odległości, w jakich należy umieścić trójkąt ostrzegawczy w zależności od obszaru, na jakim się znajduje, – wymienia sytuacje, w których dochodzi do uszkodzenia kręgosłupa.</p>	<p>Uczeń: – przygotowuje zestawienie wypadków i kolizji mających miejsce w poprzednim roku w jego miejscowości lub mieście gdzie uczęszcza do szkoły.</p>
<p>3.3. Zagrożenia związane ze zjawiskami atmosferycznymi</p>	<p>Uczeń: – wymienia źródła zagrożeń w najbliższym otoczeniu, – wie, jak należy chronić się przed działaniem niskiej i wysokiej temperatury, – wie, jak zachować się czasie burzy, śnieżycy, wichur i powodzi, – wie, jak należy</p>	<p>Uczeń: – wie, jakie zagrożenia związane ze zjawiskami pogodowymi występują na terenie naszego kraju, – wie, dlaczego należy sprawdzać prognozę pogody, – zna procedury postępowania w czasie burzy i wichury, – zna procedury</p>	<p>Uczeń: – potrafi udzielić pomocy osobie, która uległa wyziębieniu, – wymienia i charakteryzuje źródła zagrożeń w najbliższym otoczeniu. – przedstawia typowe zagrożenia zdrowia i życia podczas powodzi lub innych klęsk żywiołowych, – potrafi prawidłowo zachować się</p>	<p>Uczeń: – podaje przykłady zagrożeń, które wystąpiły w Polsce w ostatnich latach, – wie, gdzie w jego województwie znajdują się zapory wodne, ocenia ryzyko powodzi na wypadek ich przerwania.</p>	<p>Uczeń: – samodzielnie opracowuje mapę zagrożenia powodziowego dla wybranego miasta, – przygotowuje prezentację przedstawiającą procedury postępowania w czasie zagrożeń naturalnych.</p>

	chronić się przed działaniem niskiej i wysokiej temperatury, – zna zasady postępowania w czasie śnieżycy i mrozu.	postępowania w czasie zagrożenia powodziowego i powodzi, – wie, jak należy zachować się w górach przed wyjściem na szlak.	w przypadku zejścia lawiny.		
3.4 Zagrożenia techniczne	Uczeń: – wymienia przykłady zagrożeń technicznych, – wie, jak postępować w sytuacji wystąpienia katastrofy technicznej, – uzasadnia konieczność przestrzegania bezpieczeństwa własnego i innych ludzi podczas różnorodnych zagrożeń.	Uczeń: – omawia procedury postępowania w przypadku katastrofy budowlanej i komunikacyjnej, – przedstawia zasady działania w sytuacji wycieku gazu z instalacji w budynku mieszkalnym.	Uczeń: – wyjaśnia, jak należy się zachować w sytuacji odnalezienia niewypału lub niewybuchu, – przedstawia zasady przestrzegania bezpieczeństwa na miejscu zdarzenia.	Uczeń: – omawia przyczyny powstawania zagrożeń technicznych, – wymienia i charakteryzuje źródła zagrożeń w swoim najbliższym otoczeniu, – wyjaśnia, na czym polega właściwe postępowanie w momentach wystąpienia poszczególnych zagrożeń.	Uczeń: – przygotowuje prezentację dotyczącą postępowania w sytuacji różnorodnych zagrożeń.
3.5 Zagrożenia chemiczne i radiacyjne	Uczeń: – wymienia zastępcze środki ochrony skóry i dróg oddechowych przed środkami chemicznymi, – wie, jakie materiały można wykorzystywać, jako zastępcze środki	Uczeń: – przedstawia zasady postępowania w sytuacji prawdopodobieństwa przeniknięcia niebezpiecznych środków chemicznych do budynku	Uczeń: – opisuje kolejność działań w sytuacji wypadku pojazdu z udziałem niebezpiecznych substancji chemicznych (NSCh) i TŚP, – zna tablice oznaczające materiały niebezpieczne	Uczeń: – wymienia rodzaje oznaczeń substancji toksycznych i miejsca ich ekspozycji, – rozpoznaje oznaczenia substancji toksycznych na pojazdach i budowlach,	Uczeń: – przygotowuje informacje dotyczące dróg przejazdu pojazdów przewożących materiały niebezpieczne w swoim województwie.

	<p>ochrony dróg oddechowych i skóry, – przedstawia najczęstsze przyczyny uwolnienia niebezpiecznych środków chemicznych (NSCh).</p>	<p>mieszkalnego, – wyjaśnia zasady postępowania w przypadku awarii instalacji chemicznej, środka transportu z materiałami niebezpiecznymi lub rozszczelnienia zbiorników z substancjami toksycznymi., – zna możliwości wykorzystania środków podręcznych i masek przeciwgazowych do ochrony ludzi przed szkodliwym wykorzystaniem toksycznych środków przemysłowych oraz bojowych środków trujących.</p>	<p>w transporcie, – wyjaśnia znaczenie pojęć: • odkażanie, • dezaktywacja, • dezynfekcja, • deratyzacja, – wyjaśnia, na czym polegają zabiegi specjalne i sanitarne, – wymienia sposoby zabezpieczenia żywności i wody przed skażeniami, – omawia sposób użycia indywidualnego pakietu przeciwchemicznego, a także indywidualnego pakietu radioochronnego.</p>	<p>– uzasadnia konieczność przestrzegania bezpieczeństwa własnego i innych ludzi podczas różnorodnych zagrożeń, – omawia wpływ środków promieniotwórczych na ludzi, zwierzęta, żywność i wodę.</p>	
<p>3.6. Zagrożenie terroryzmem. Cyberprzemoc</p>	<p>Uczeń: – wie, jak postępować w przypadku podłożenia bomby oraz samochodu pułapki, – wie, jak rozpoznać samochód pułapkę, – zna pojęcie: żywa bomba,</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia, jak rozumie pojęcie terroryzmu, – wymienia i omawia środki i metody ataków terrorystycznych, – potrafi właściwie ocenić sytuację zagrożenia,</p>	<p>Uczeń: – charakteryzuje motywy ataków terrorystycznych, – wskazuje informacje, jakie należy podać przy zgłaszaniu na policję podejrzenia o podłożeniu ładunku wybuchowego, – wymienia podstawowe</p>	<p>Uczeń: – omawia, co może być potencjalną oznaką zagrożenia terrorystycznego, – wymienia przykłady skutków użycia środków biologicznych, chemicznych i wybuchowych,</p>	<p>Uczeń: – omawia przyczyny i skutki najbardziej spektakularnych zamachów terrorystycznych, które miały miejsce w XX i XXI wieku.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – wie, jak postępować z osobą niebezpieczną, – wie, jak zachować się po zamachu bombowym. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje niewłaściwe zachowania dotyczące cyberprzemocy i wie, jaka powinna być na nie właściwa reakcja. 	<p>procedury postępowania w czasie zagrożenia bombowego,</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie cyberprzemocy i zna procedury postępowania w przypadku jej wystąpienia. 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje sposoby przeciwdziałania panice, – zna zasady zachowania się w sytuacji zagrożenia (zasada „uciekaj, schowaj się, walcz”). 	
--	--	--	---	--	--

Dział IV. Pierwsza pomoc

<p>4.1. Pierwsza pomoc. Triada życia.</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozumie znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia oraz przedstawia jego rolę, – wymienia działania wchodzące w zakres pierwszej pomocy, – zna ogniwa łańcucha przeżycia, – wymienia numery telefonów alarmowych, -zna pojęcie: stan zagrożenia życia. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia schemat wzywania pomocy, – rozumie znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia oraz przedstawia jego rolę, – wyjaśnia podstawowe zasady postępowania ratownika na miejscu zdarzenia, – omawia poszczególne ogniwa łańcucha przeżycia, – omawia rolę układu nerwowego, układu krążenia i układu oddechowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje definicję pierwszej pomocy, wymienia cele i zadania pierwszej pomocy, – przedstawia zasady zapewnienia bezpieczeństwa ratownikowi, poszkodowanym i świadkom zdarzenia, – wymienia potencjalne zagrożenia dla ratownika, – wykazuje się znajomością schematu prowadzenia rozmowy z dyspozytorem służb ratunkowych, – wymienia stany zagrożenia życia, – wyjaśnia, dlaczego po zatrzymaniu krążenia, ważne jest natychmiastowe podjęcie czynności ratunkowych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia konieczność udzielania pierwszej pomocy, – potrafi dokonać oceny miejsca zdarzenia oraz je zabezpieczyć, – demonstruje sposób udrożnienia dróg oddechowych i potrafi wyjaśnić znaczenie tej czynności, – omawia schemat ABC. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia konsekwencje nieudzielenia pierwszej pomocy, – przedstawia anatomię i fizjologię układu nerwowego.
--	---	---	---	--	---

<p>4.2. Poszkodowany nieprzytomny. Zadławienia</p>	<p>Uczeń: – wymienia objawy utraty przytomności, – potrafi dokonać wstępnej oceny poszkodowanego, – dokonuje oceny funkcji życiowych, – zna schemat postępowania z poszkodowanym nieprzytomnym, – zna mechanizm zadławienia, – omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia.</p>	<p>Uczeń: – zna konsekwencje utraty przytomności, – wie, dlaczego nieprzytomnemu poszkodowanemu należy udrożnić drogi oddechowe, -potrafi udzielić pomocy osobie nieprzytomnej, – potrafi ułożyć poszkodowanego w pozycji bezpiecznej, – wyjaśnia pojęcie i mechanizm zadławienia, – omawia schemat postępowania w przypadku zadławienia.</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej, – wie, w jaki sposób zapewnić osobie nieprzytomnej komfort termiczny, – potrafi wykonać rękoczyn ratunkowe w przypadku zadławienia u dorosłych i niemowląt.</p>	<p>Uczeń: Uczeń: – wie, w jaki sposób należy zapobiegać skutkom utraty przytomności, – omawia i przedstawia odmienność ułożenia w pozycji bezpiecznej kobiety ciężarnej, – wymienia przykłady działań zapobiegających zadławieniu u małych dzieci.</p>	<p>Uczeń: – przygotowuje informacje na temat zadań i działania SOR oraz CPR.</p>
<p>4.3. Nagłe zatrzymanie krążenia u osoby dorosłej. Zastosowanie AED</p>	<p>Uczeń: – potrafi rozpoznać poszkodowanego, u którego doszło do nagłego zatrzymania krążenia (NZK), – umie wykonać zgodnie z algorytmem resuscytację krążeniowo-oddechową u osoby dorosłej, – opisuje</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia, dlaczego ważne jest jak najszybsze podjęcie resuscytacji, – prawidłowo wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową, – omawia algorytm postępowania w nagłym zatrzymaniu krążenia.</p>	<p>Uczeń: – analizuje schemat udzielania pomocy poszkodowanemu nieprzytomnemu pozbawionemu czynności życiowych, – wyjaśnia pojęcie: nagłe zatrzymanie krążenia, wymienia jego oznaki, – potrafi rozpoznać nagłe zatrzymanie krążenia (NZK), – prawidłowo wykonuje resuscytację krążeniowo</p>	<p>Uczeń: – prawidłowo wykonuje resuscytację krążeniowo-oddechową, samodzielnie i we współpracy z drugą osobą, – wyjaśnia różnicę między resuscytacją a reanimacją, – wymienia objawy powrotu krążenia u poszkodowanego, – prawidłowo</p>	<p>Uczeń: – przygotowuje plakat zachęcający do nauki resuscytacji krążeniowo-oddechowej i obsługi AED.</p>

	<p>zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED) oraz wskazuje na jego znaczenie dla zwiększenia skuteczności akcji resuscytacyjnej,</p> <ul style="list-style-type: none"> – potrafi bezpiecznie obsłużyć AED, – zna zasady bezpieczeństwa przy zastosowaniu AED. 	<ul style="list-style-type: none"> – potrafi wykonać resuscytację krążeniowo - oddechową z wykorzystaniem AED, – zna zasady bezpieczeństwa przy zastosowaniu AED. 	<ul style="list-style-type: none"> – oddechową, – potrafi wykonać resuscytację krążeniowo-oddechową z wykorzystaniem AED, – omawia zasady bezpieczeństwa przy zastosowaniu AED, – wyjaśnia, na czym polega migotanie komór. 	<p>wykonuje resuscytację krążeniowo – oddechową, samodzielnie i we współpracy z drugą osobą, z wykorzystaniem AED.</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia dodatkowe wyposażenie AED, – wyjaśnia, czym jest program PAD. 	
<p>4.4 Urazy. Apteczka pierwszej pomocy</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia objawy związane z najczęstszymi obrażeniami narządu ruchu, – potrafi rozpoznać: złamanie, skręcenie, zwłóknienie, – wymienia przyczyny powstawania tych urazów, – zna zasady udzielania pierwszej pomocy przy urazach kostno-stawowych, – wykonuje opatrunek osłaniający na ranę w obrębie kończyny oraz opatrunek uciskowy, 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna zasady udzielania pierwszej pomocy przy urazach kostnych, – wie, które urazy stanowią największe zagrożenie dla życia i zdrowia, – wymienia rodzaje złamań, – potrafi udzielić pierwszej pomocy osobom ze złamaniami kończyn, – wymienia sytuacje, w których może dojść do urazów kręgosłupa, – wymienia przedmioty, jakie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jakich okolicznościach dochodzi najczęściej do urazów kostno-stawowych, – stosuje zasady unieruchamiania doraźnego kości i stawów, – zna sposoby, złagodzenia bólu u poszkodowanego ze złamaniem, – opisuje przykłady powikłań wynikających z urazu kręgosłupa, – omawia zastosowanie zaopatrzenia apteczki, – stosuje stażę taktyczną, – potrafi zatamować 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wie, które urazy stanowią największe zagrożenie dla życia i zdrowia, – wyjaśnia regułę Potta i zasady unieruchomienia anatomicznego, – wymienia przykłady zapobiegania urazom, – przedstawia metody przenoszenia poszkodowanych z urazem kręgosłupa, – uzasadnia, dlaczego wyposażenie apteczki może ulegać modyfikacjom, – potrafi zatamować krwotok przy użyciu opatrunku 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje informacje, w których państwach niezbędnym wyposażeniem pojazdu jest apteczka samochodowa.

	– zna wyposażenie apteczki pierwszej pomocy.	powinny znaleźć się w apteczce domowej, samochodowej, – zna definicję masywnego krwotoku.	krwotok za pomocą opaski improwizowanej.	uciskowego, – umie zatamować krwotok z trudno dostępnych miejsc: pachy, pachwiny, szyi.	
4.5 Oparzenia. Postępowanie przeciwstrząsowe	Uczeń: – wymienia najczęstsze przyczyny oparzeń, – zna stopnie oparzeń, – potrafi postępować przy oparzeniach termicznych.	Uczeń: – wyjaśnia pojęcie: oparzenie, – omawia zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego, – demonstruje metodę chłodzenia w przypadku oparzenia kończyny, – zna najważniejsze przyczyny wstrząsu, wymienia zagrożenia z niego wynikające.	Uczeń: – omawia oparzenia I, II i III stopnia, – udziela pierwszej pomocy przy obrażeniach termicznych, – omawia, czego nie należy wykonywać przy oparzeniach, – omawia regułę dziewiątek i dłoni stosowaną do oceny rozległości oparzeń, – wymienia objawy wstrząsu.	Uczeń: – wymienia przykłady zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci, – wymienia objawy oparzeń dróg oddechowych, – omawia zasady postępowania przy oparzeniach chemicznych, elektrycznych, – stosuje zasady postępowania przeciwstrząsowego.	Uczeń: – przygotowuje informacje o opatrunkach hydrożelowych.
4.6 Zatrucia	Uczeń: – omawia przyczyny zatruc, – wie, w jaki sposób zapobiegać zatruciom, – opisuje objawy zatruc: gazami toksycznymi,	Uczeń: – omawia postępowanie ratownicze w przypadku zatrucia tlenkiem węgla (czadem), lekami lub środkami odurzającymi.	Uczeń: – opisuje zasady bezpieczeństwa w pomieszczeniach skażonych tlenkiem węgla, gazami toksycznymi, – wie, jak postępować wobec osoby, która	Uczeń: – zna drogi przenikania trucizn do organizmu, – omawia objawy zatruc pokarmowych oraz sposób udzielania pierwszej pomocy,	Uczeń: – przygotowuje plakat dotyczący zatruc pokarmowych.

	środkami odurzającymi, tlenkiem węgla.		uległa zatruciu.	– wyjaśnia, dlaczego CO jest nazywany cichym zabójcą.	
4.7 Utonięcia. Wypadki nad wodą	Uczeń: – opisuje sytuacje, w jakich dochodzi do tonięcia, – wymienia zagrożenia związane z wodą.	Uczeń: – wyjaśnia różnicę między podtopieniem a utonięciem, – odtwarza etapy pomocy w podtopieniach.	Uczeń: – omawia czynności pierwszej pomocy po wydobyciu poszkodowanego z wody, – wyjaśnia, dlaczego osoba, która tonęła zagrożona jest hipotermią.	Uczeń: – omawia skutki tonięcia w słodkiej i słonej wodzie, – wyjaśnia, jak zapobiegać tonięciu i wypadkom na akwenach wodnych.	Uczeń: – omawia etapy tonięcia, – przedstawia postępowanie w sytuacji załamania tafli lodu.
Dział V. Edukacja obronna					
5.1. Sposoby przetrwania	Uczeń: – omawia wpływ czynników zewnętrznych na organizm człowieka.	Uczeń: – zna ograniczenia organizmu ludzkiego związane z brakiem snu, wody i pożywienia oraz wpływem czynników atmosferycznych na możliwości przetrwania.	Uczeń: – zna środki podręczne do zwiększenia szans przetrwania i rozumie, jak je wykorzystywać, np. w sytuacji działań wojennych.	Uczeń: – zna możliwości pozyskiwania wody i pożywienia występujących w środowisku naturalnym, – wyjaśnia zjawisko paniki oraz omawia sposoby jej przeciwdziałania.	Uczeń: – wymienia jadalne rośliny dziko rosnące w jego okolicy.
5.2. Cyberbezpieczeństwo	Uczeń: – wyjaśnia termin cyberbezpieczeństwo.	Uczeń: – omawia zasady identyfikacji podstawowych zagrożeń cyberbezpieczeństwa.	Uczeń: – potrafi zgłosić cyberzagrożenie, – wyjaśnia znaczenie cyberzagrożeń w wymiarze cywilnym i potrafi je rozpoznać oraz zna procedury postępowania w przypadku ich wystąpienia.	Uczeń: – wskazuje podmioty odpowiedzialne za bezpieczeństwo cyberprzestrzeni.	Uczeń: – omawia stopnie alarmowe CRP, – potrafi przedstawić złożone wypowiedzi dotyczące roli i miejsca cyberbezpieczeństwa militarnego w systemie

					cyberbezpieczeństwa państwa.
5.3 Strzelectwo	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna zasady bezpiecznego korzystania z broni. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia podstawowe elementy broni. – potrafi wykonać strzelanie z wykorzystaniem, na przykład: broni kulowej, pneumatycznej, replik broni strzeleckiej (ASG), strzelnic wirtualnych albo laserowych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna zasady składania i rozkładania broni, – dokonuje podziału broni palnej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia postawy strzeleckie, – wyjaśnia akronim BLOS, – wymienia pięć zasad dobrego strzelania. 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia umiejętności jakie można doskonalić na strzelnicy wirtualnej.